

Verslag vergadering Adviescommissie Cultuurhistorie 11 april 2019

Aanwezig

Voorzitter De heer Gabriëls (vanaf punt 5)
Secretaris/adviseur Mevrouw Jongeling, de heren Lemmens en Truyen (vanaf punt 5)

Commissieleden De heren Ellens, Lammeretz, Verhaag, Bukkems en Zincken

Toehoorders De heren Neijns (Stadsgids) en Kremers

Afwezig (m.k.) De heren Filott en Vossen

1. Opening

Mevrouw Jongeling opent de vergadering om 15.00 uur in de Jan Peeterszaal bij het Gemeentearchief en Bibliocenter. De voorzitter is iets verlaat.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Vaststellen verslag en actielijst van 28 februari 2019

Naar aanleiding van punt 4.f meldt mevrouw Jongeling dat herstel van het pad over de Boshoverheide onderdeel uitmaakt van een groter werk. Binnenkort is meer bekend over het tijdpad. De Stadsgidsen dringen aan op spoedig herstel in verband met het zojuist verschenen boekje met fietsroute over de Boshoverheide. Het verslag en actielijst worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Mededelingen organisaties

a. Molenstichting Weerterland

De heer Zincken memoreert dat voor de St. Annamolen Keent een aparte stichting is opgericht. Deze is bezig met het aanvragen van de ANBI-status.

Molenstichting Weerterland zoekt nieuwe bestuursleden.

Molennetwerk Kempen~Broek omvat 47 molens. Er zijn een website en app gemaakt met veel gegevens, routes en filmpjes. Daar is veel energie in gestoken.

Voor het gremium van Molennetwerk Kempen~Broek is een informatiebijeenkomst gehouden over het Unesco-initiatief 'Mens en biosfeer'. In het verlengde van de grensoverschrijdende samenwerking van Kempen~Broek wordt een gooi gedaan naar het predicaat 'Unesco mens en biosfeergebied'. Mevrouw Jongeling voegt toe dat zo'n presentatie ook wordt geagendeerd voor de commissie Cultuurhistorie.

Tot slot meldt de heer Zincken dat hij morgen op gaat voor zijn examen als vrijwillig molenaar. De commissie wenst hem veel succes.

b. Peel, Maas & Kempen

De heer Bukkems geeft aan dat in de winterperiode weinig activiteit is. Wel is er a.s. maandag een kennismaking met mevrouw Schulz van de provincie om uitleg te geven over de activiteiten van PMK.

c. Heemkundecomité Stramproy

De heer Verhaag vertelt dat asbestinventarisatie wordt uitgevoerd bij het molenmagazijn van de St. Jansmolen. Het werk van de aannemer voor de deur vlot niet, maar de medewerker van de gemeente houdt de vinger aan de pols. Het weefgetouw dat in het molenmagazijn staat wordt verplaatst naar Bij Pierkes en er wordt geprobeerd dit weer gangbaar te maken.

Zondag 14 april is er om 13.30 uur weer een erfgoedwandeling in Stramproy.

d. Aldenborgh

De heer Lammeretz geeft aan dat de voorbereidingen voor de Cultuurhistorische Zomer 2019 in volle gang zijn. Naast Weert en Tungalroy zal het 'gluren bij de bureu' plaatsvinden in Ophoven, Grote Brogel en Haelen. Ook is er een excursie naar Chaam en Roosendaal.

Er is een verschuiving in de besturen van de kring Weert van het LGOG en Stichting De Aldenborgh. Penningmeester van de Aldenborgh was Anna Van Wegberg-Veugen. De nieuwe penningmeester wordt Anton Cornelissen. Bouke Kouters was bestuurslid van de kring en wordt dat nu ook van de stichting.

Het 80-jarig bestaan is feestelijke gevierd met een mooi programma.

Op 20 oktober zal Joost Welten een presentatie verzorgen over vergeten prinsessen van Thorn.

Er is nog geen concrete datum voor de koninklijke onthulling van het ruitersstandbeeld in Brussel.

e. Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

De heer Filott is niet aanwezig, maar de heer Lammeretz weet dat er afgelopen zaterdag de vergadering van Kringen, Secties en Commissies (KSC) en de Algemene Ledenvergadering van het LGOG in Weert hebben plaatsgevonden. Wethouder Geert Gabriëls heeft daar een lovend welkomstwoord gesproken. Dit is erg gewaardeerd door het bestuur.

f. Stadsgidsen

De heer Neijnens neemt de honneurs waar voor de heer Vossen. Op 8 april zijn drie geactualiseerde boekjes aan wethouder Geelen overhandigd. Dat waren de Van Horne wandeling, de historische wandeling Weert 600 en de fietsroute Rondje Weert. De boekjes zijn bij Bruna te koop.

In 2018 zijn 60 Van Horne wandelingen gehouden en in totaal ongeveer 3.500 bezoekers geteld. De serie over 80 jaar oorlog op de NTR heeft gasten uit het westen naar Weert getrokken.

5. Mededelingen gemeente

a. Archeologie

Wim Truyen is na een periode van afwezigheid weer ter vergadering en geeft een update.

i) Waterput Markt

De werkgroep waterput zal binnenkort advies geven aan het college van B&W. In verband daarmee wordt het advies van deze commissie gevraagd. In elk geval blijven alle restanten van de waterput in situ bewaard. De put is in 1546, toen Philips Graaf van Horne in Weert resideerde, aangelegd als centrale stadwaterput. Dat was in de tijd dat de St. Martinuskerk en het stadhuis in aanbouw waren. Het verhaal van de put en de verbondenheid van de put met de identiteit van Weert zijn eigenlijk nog belangrijker dan de restanten zelf. In de 19e eeuw is er vanuit het oogpunt van hygiëne een pomp op geplaatst die in 1932 weer vanwege dezelfde reden is afgebroken. De heer Truyen licht de verschillende opties toe.

1. een reconstructie van de natuurstenen putopstand met wapenstein zorgt voor optimale belevingswaarde. Het draagvlak hiervoor ontbreekt echter op dit moment bij de ondernemers, centrummanagement en BOB.

2. een virtuele waterput, te bekijken via de mobiele telefoon, illustreert de put goed en kan vooral interessant zijn voor de jeugd. De werkelijke belevingswaarde is evenwel minder.

3. een digitale zuil op de Markt en een markering in de bestrating op de plaats van de put zelf. Daarbij is opname als speerpunt in de Provinciale Archeoroute ook denkbaar.

De werkgroep geeft de voorkeur aan optie 3.

De commissie merkt op dat de optie van een transparante afdekking, zoals in Nederweert, niet is meegenomen. De werkgroep vindt dat dit te weinig belevingswaarde heeft en er te veel praktische bezwaren aan kleven (condens, algengroei).

Advies waterput Markt

De commissie adviseert unaniem te kiezen voor optie 1, waarbij via een app de digitale mogelijkheden kunnen worden gekoppeld aan de fysieke put. Door aanschouwelijke storytelling is deze voor iedereen beleefbaar en een onderdeel van de identiteit van de stad, ook in relatie tot de aankomende projecten stadspark en singels

De heer Truyen informeert de werkgroep hierover.

ii) Stadspark

De raad is geraadpleegd waarbij gevraagd werd 'out of the box' te denken. Dit wordt ook voor deze commissie geagendeerd. In het project is cultuurhistorie door het bestuur als een zeer belangrijk thema aangewezen.

iii) Voortgang archeologieprojecten

Zie bijgevoegde presentatie.

iv) Archeologische speerpunten Boshoverheide en Eiland van Weert

Beide routes zijn in voorbereiding en worden dit jaar onthuld tijdens het Nationaal Archeologieweekend (1ste weekend oktober). Twee andere, voor de Keltische schans en de St. Maartenslaan zijn in voorbereiding. Voor 2020 zijn nog vier speerpunten aangevraagd bij de provincie op grond van de huidige regeling.

De commissie vraagt zich af of de speerpunten voldoende aandacht genereren. De Stadsgidsen zullen hier aandacht aan besteden bij hun rondleidingen. Om de jeugd te enthousiasmeren worden nog symbolen toegevoegd die verzameld kunnen worden, zoals de jacht op Pokémon. De commissie adviseert hierover nog eens een persbericht uit te brengen en bij een volgende editie van de Wieërter Kwis een vraag aan te wijden. Het zou ook meer aandacht genereren als voorbijgangers automatisch een signaal op hun mobiel krijgen, zoals bij de app van IZI.travel.

v) Kampershoek

Het onderzoek op Kampershoek-Noord (fase 7), opgraving van in totaal 50.000 m² wordt momenteel voorbereid. Start zal zijn in mei a.s. Fase 8, eveneens 50.000 m² volgt in 2020. Het definitief rapport van de archeologische opgraving op Kampershoek-Noord (fase 4) is gereed. Dit wordt aan de commissieleden toegestuurd.

vi) Rapport Recollectenstraat

Het evaluatierapport van de archeologische begeleiding Recollectenstraat 5 (concept) is gereed. Zodra het definitieve rapport gereed is, wordt dit aan de leden toegestuurd.

vii) MOB-complex

Het onderzoeksrapport van het MOB-complex aan de Diesterbaan is gereed. De conclusie is dat er een vervolgonderzoek (proefsleuven met mogelijkheid tot uitbreiding naar opgraving) dient plaats te vinden. Het rapport wordt aan de leden toegestuurd.

viii) Vondsten Hegstraat

Bij de groenaanleg in de Hegstraat heeft een archeologische begeleiding plaatsgehad. Er zijn 17de en 18de eeuwse achtererven van de bewoning aan de Hegstraat aangetroffen. Eveneens zijn er vanaf de 11de eeuw middeleeuwse resten aangetroffen. Zodra het evaluatierapport gereed is wordt dit aan de commissie verstrekt.

ix) Nieuwe Markt

Bij de vergroening van de Nieuwe Markt, later dit jaar, wordt een archeologische begeleiding ingezet. Het PvE daarvoor is gereed.

x) Laarveld

Bij de ontwikkeling van Laarveld (fase 3) wordt het archeologisch opgravingsproject voortgezet. Het PvE wordt in overleg met ArchAeO opgesteld.

xi) Hoogstraat

Bij de interne verbouwing aan de Hoogstraat 19 t/m 25 (uitbreiding Colada) zijn drie historische kelders aangetroffen (datering waarschijnlijk 17de eeuw). Deze zijn ingemeten en gedocumenteerd. Het geplande buitenproject aan de Hegstraat zal archeologisch begeleid worden.

b. Erfgoedcluster

i) Expositie Sinti

De heer Lemmens reikt ter vergadering, vers van de pers, de uitnodiging uit voor de opening van de expositie 'Nooit bevrijd!'. Deze vindt plaats op vrijdag 3 mei om 14 uur in het Bibliocenter. De expositie gaat over Sinti in Weert en Limburg en loopt tot en met 21 september. In dit kader worden ook diverse lezingen verzorgd. Interessant is dat Sinti in de loop van de geschiedenis een diverse rol hebben gehad. In 1725 was er al een pamflet waarin werd gewaarschuwd voor Sinti, terwijl later Sinti als hoge militairen werden ingezet. Er wordt veel publiciteit verwacht bij deze tentoonstelling.

Mevrouw Jongeling meldt in het verlengde hiervan dat Sinti in Weert zijn aangemeld als immaterieel erfgoed bij het Kenniscentrum voor immaterieel erfgoed. Ze zijn te vinden via <https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/page/4495/cultuur-en-tradities-van-sinti-in-weert>.

Dit alles is een gevolg van het winnen van de Erfgoedprijs 2017.

ii) Start digitalisering

Er is gestart met de digitalisering van het notarieel archief.

iii) Subsidieaanvraag onderzoek

Samen met Bibliocenter heeft het Gemeentearchief een subsidieaanvraag ingediend bij de Koninklijke Bibliotheek voor genealogisch onderzoek naar diverse bevolkingsgroepen in Weert.

iv) Museum

Op 1 april 2019 heeft Bernard Ellenbroek een goede start gemaakt als kwartiermaker van het museum. Hij is afkomstig van museum van Bommel van Dam in Venlo. Hij zal het

museum inhoudelijk vorm geven. Het team is nu bijna compleet, alleen de conservator exposities ontbreekt nog. Gevraagd wordt een presentatie over de voortgang en aanpak te agenderen voor een volgende vergadering.

c. Monumenten

i) Subsidieverzoek St. Donatuskapel

Op 26 februari 2019 heeft B&W besloten de raad voor te stellen subsidie te verlenen voor de werkzaamheden aan de St. Donatuskapel. Daarnaast wordt voorgesteld de gebruikelijke regel om in dergelijke gevallen 10% subsidie te verlenen toe te voegen aan het Monumentenbeleidsplan. In de commissie Samenleving en inwoners van 2 april is bepaald dat dit geen hamerstuk is. De raad besluit hierover op 17 april 2019.

ii) Erfgoedkaart

Op 9 april heeft het college van B&W ingestemd met deelname aan de Erfgoedkaart voor Limburg. De betreffende dienstverleningsovereenkomst is ondertekend. Op korte termijn begint het invoeren van gegevens.

6. Activiteiten Van Horne

In het Weert Magazine wordt aandacht besteed aan de evaluatie van het Van Hornejaar.

7. Handhaving

Bij Oelemarkt 11 geeft mevrouw Jongeling aan dat het college van B&W op 9 april heeft besloten in principe medewerking te verlenen aan de afvoerpijp van het restaurant, mits deze donker wordt afgewerkt. De pijp is onlosmakelijk verbonden met de functie van restaurant, die zeer welkom is op de Oelemarkt.

De eigenaar van de Bonesmolen heeft plannen voor herbestemming. Nadere uitwerking volgt.

8. Terugkoppeling uit monumenten-welstandscommissie (14 en 28 maart 2019)

De heer Ellens licht de behandelde plannen kort toe. De adviezen staan in de betreffende verslagen. De vergadering van vandaag is geannuleerd bij gebrek aan plannen.

Voor Emmasingel 85 is een nieuwe architect ingeschakeld. Er heeft een gesprek plaatsgevonden en de intenties zijn goed. Er is in overleg toestemming gegeven om enkele werkzaamheden te mogen hervatten.

9. Rondvraag

De heer Lammeretz attendeert op de jaarvergadering van de Aldenborgh vanavond met een lezing over heraldiek van René Vroomen.

Per mail heeft de heer Filott laten weten dat de Mouttoren een kanshebber is voor de Pieter van Vollenhovenprijs. Ook de Wilhelmus-Hubertusmolen kan aangemeld worden. Dit dienen de initiatiefnemers zelf te doen.

Mevrouw Jongeling wijst er op het tweede weekend van de maand Erfgoedweekend is, waarin vele activiteiten georganiseerd worden.

In de vergadering van 17 januari 2019 is in de rondvraag het Patershofkruis bij Biest 43 aan de orde geweest. Mevrouw Jongeling heeft navraag gedaan. Het betreft een terrazzo kruis met een corpus van een ander materiaal. De familie De Monte heeft dit kruisbeeld geschonken. Het kruis is te ernstig beschadigd waardoor herstel niet meer mogelijk is. Wellicht kan het corpus wel hersteld worden of een kopie van gegoten worden. Dit wordt nagegaan bij Stichting Heyerkapel¹. Inge de Monte, kleindochter van de schenker en mozaïekkunstenares, zal onderzoek doen naar de mogelijkheden voor een nieuw terrazzo kruis.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 17.00 uur.

Vastgesteld in de vergadering van 23 mei 2019,

J. Jongeling, plv. voorzitter

W. Truyen, 2^e secretaris

---

¹ Wordt 21 mei ter plaatse bekeken.

Actielijst n.a.v. vergadering Commissie Cultuurhistorie 11 apr 2019

Vergadering	Actiepunt	Planning	Actie door
30 april 15	1. Herijking gemeentelijke monumentenlijst o.a. aspergeversperring Maaseikerweg en drie schuilbunkers kazerneterrein t.b.v. gemeentelijke monumentenlijst, plus inventarisatie KMS-terrein op potentiële monumenten	2019	R&E/m&a
19 jan 17	2. Voordragen archeologische sites voor gemeentelijk monumentenregister	2019	OCSW
8 jun 17	3. Voortgang waterput Markt	2 ^e helft 2019	OCSW